

תוכנית התערבות להתמודדות עם בריונות ברשת בקרב בני נוער, על בסיס מודל התערבות לעדים, בהקשר של מסוגלות עצמית ואמפתיה (פוסטר)

דורית אולניק-שמש

האוניברסיטה הפתוחה

doritol@openu.ac.il

טלי היימן

האוניברסיטה הפתוחה

talihe@openu.ac.il

יעל צור

האוניברסיטה הפתוחה

yaelzu@openu.ac.il

Cyberbullying Intervention Program Among Youth, Based on Bystander Intervention Model, in the Context of Self-efficacy and Empathy (Poster)

Yael Zur

The Open University of Israel

Tali Heiman

The Open University of Israel

Dorit Olenik-Shemesh

The Open University of Israel

Abstract

As use of social media increased, the cyberbullying phenomenon is expanding. There are three types of participants in cyberbullying events: cyberbullies, victims and bystanders. To each cyberbullying event there are many potential bystanders, but most of them won't interfere and sometimes will even help the bully (Mason, 2008). Bystanders tend to intervene when they believe the event is severe, when they're friends of the victim and when they believe that they are able to help, they abstain interfering when they are afraid from the bully, when they assume someone else will help or when they lack the knowledge how to help and support.

Most intervention programs nowadays are focusing on cyber-victims and cyber-bullies. The current research will study the contribution of bystander's intervention program that was developed according to Wong-Lo & Bullock's model (2014). The program will focus on motivating bystanders to help the victims through raising their sense of empathy and self-efficacy. In line with the model, the program includes six steps: 1. Recognize the cyberbullying event; 2. Identifying the event as emergency; 3. Accepting responsibility; 4. Imparting knowledge about effective interventions methods; 5. Interfering in actual cyberbullying event; 6. Summary.

On this research, an educational program, based on that model, will be applied to 200 eighth graders pupils, and 200 pupils will not participate. Before and after the program, all the pupils will complete four quantitative questionnaires. The statistical analysis will examine the relationships between the variable and differences between the two groups. The research finding will be discussed.

Keywords: Cyberbullying, Intervention Program, Bystander, Empathy, Self-Efficacy.

תקציר

במקביל לשימוש הרב ברשתות חברתיות וטלפונים סלולריים, התפתחה וגדלה תופעת הבריונות ברשת. בתופעת הבריונות בכלל ובריונות ברשת בפרט, ישנם שלושה סוגי מעורבים: תוקפים, קורבנות ועדים למעשי הבריונות. אולם בניגוד למקרי בריונות פנים-אל-פנים, אופיין של רשתות חברתיות ותפוצתן הוא כזה

שמספר העדים הפוטנציאליים בהן רב, ולמעשה מרבית בני הנוער בשלב זה או אחר הינם עדים לאירועי בריונות ברשת. יחד עם זאת, מרביתם אינם מסייעים לקורבן ולעתים אף מצטרפים לתוקף ומסייעים לו (Mason, 2008).

חשיבותם של העדים בבריונות ברשת היא קריטית: מצד אחד, הם אלו שיכולים להגן על הקורבן או לדווח על מעשי הבריונות ומצד שני, הם גם אלו שעלולים להצטרף למעשי הבריונות ולהחמיר את הפגיעה בקורבן. לפיכך, נראה שלעדים מקום מרכזי בהתמודדות עם תופעת הבריונות ברשת, ועולה השאלה כיצד ניתן להניע אותם להתערב במקרי בריונות ברשת לטובת הקורבן, ובכך לסייע בהקטנת מימדי התופעה. נמצא כי העדים נוטים יותר להתערב במעשי בריונות כאשר הם מעריכים את האירוע כחמור וכאשר הם חברים של הקורבן. משתנה משמעותי נוסף הוא האמונה של העד שהוא מסוגל להתמודד עם האירוע בהצלחה (מסוגלות עצמית). יחד עם זאת העדים נמנעים מהתערבות כאשר הם חוששים מהתוקף, כאשר יש עדים רבים (בהנחה שמישהו אחר יעזור; פיזור אחריות) או כאשר אין לעדים את הידע כיצד הם יכולים לסייע (Olenik-Shemesh, Heiman & Eden, 2015).

מרבית התוכניות שהועברו בארץ ובעולם, התמקדו במניעה, הרתעה וטיפול בבריונים (Cross et al, 2015; DeSmet et al, 2015) או בתמיכה בקורבנות (כורס, 2016) וכמעט ואין תוכניות התערבות המתמקדות בעדים (Wong-Lo & Bullock, 2014). במחקר זה נבחן את תרומתה של תוכנית התערבות להתמודדות עם בריונות ברשת, שמיקודה הוא בעדים, שפותחה על בסיס המודל שהציעו וונג-לו ובולוק (Wong-Lo & Bullock, 2014). התוכנית מתמקדת בפיתוח אמפטיה בקרב העדים כלפי הקורבנות ותצייד אותם בכלים שיגבירו בהם את תחושת המסוגלות להשפיע, ובכך תסייע לעדים להתערב לטובת הקורבן. בדומה לשלבי המודל, התוכנית החינוכית שפותחה תכלול שישה שלבים: 1. הבחנה באירוע הבריונות; 2. פירוש האירוע כמצב חירום; 3. קבלת אחריות על האירוע; 4. הקניית ידע אודות דרכי התערבות יעילות; 5. התערבות בפועל של העד לטובת הקורבן; 6. סיכום.

במסגרת המחקר, כ-200 תלמידי כיתות ח', מבית-ספר במרכז הארץ, ישתתפו בתוכנית שמתבססת על מודל ההתערבות לעדים וכ-200 תלמידים לא ישתתפו בתוכנית. כל התלמידים, לפני ואחרי התוכנית, ימלאו ארבעה שאלונים שיבדקו ידע ברשת החברתית, מסוגלות עצמית ואמפתיה ואופן התמודדות עם בריונות וקורבנות ברשת. ממצאי השאלונים יבחנו את הקשר בין המשתנים השונים, והבדלים בין הקבוצה שהשתתפה בתוכנית לבין אלו שלא השתתפו. בהצגת הפוסטר יידונו ממצאי המחקר.

מילות מפתח: בריונות ברשת, תוכנית התערבות, עדים, אמפטיה, מסוגלות עצמית.

מקורות

- כורס, ע' (2016). פיתוח הכשירות החברתית של התלמידים להתמודד עם הקנטות בבית הספר ובזירת האינטרנט. *במעגלי חינוך: מחקר, עיון ויצירה*, 6, 204-2015.
- Cross, D., Lester, L., Barnes, A., Cardoso, P., & Hadwen, K. (2015). If it's about me, why do it without me? Genuine student engagement in school cyberbullying education. *International Journal of Emotional Education*, 7(1), 35-51.
- DeSmet, A., Aelterman, N., Bastiaensens, S., Van Cleemput, K., Poels, K., Vandebosch, H., Cardon, G., & De Bourdeaudhuij, I. (2015). Secondary school educators' perceptions and practices in handling cyberbullying among adolescents: A cluster analysis. *Computers & Education*, 88, 192-201.
- Mason, K. L., (2008). Cyber Bullying: A preliminary assessment for school personnel. *Psychology in the Schools*, 45(4), 323-348.
- Olenik-Shemesh, D., Heiman, T., & Eden, S. (2015). Bystanders' Behavior in Cyberbullying episodes: active and passive patterns in the context of personal-socio-emotional factors. *Journal of Interpersonal Violence*, 32(1), 23-48.
- Wong-Lo, M. & Bullock, L. M. (2014). Digital metamorphosis: Examination of the bystander culture in cyberbullying. *Aggression and Violent Behavior*, 19, 418-422.